

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ – 2018

10 клас

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

Тема народу, його минулого й майбутнього, історичного призначення і місця серед інших народів – одна з провідних у творчості І. Франка. Особливо могутньо прозвучала ця тема в поемі «Мойсей».

Для втілення свого задуму – показати шлях рідного народу до волі, поет вдається до біблійного сюжету про Мойсея, легендарного пророка, одержимого благородною ідеєю – вивести свій народ з рабства в обітовану землю, де б він зміг розкрити всі свої духовні сили:

Тих невільників підняв
Вивів їх в пустиню дику,
Водив блудом сорок літ,
Та навчив їх здобувати,
Здобувати новий світ.

Новий світ, в якому бездуховне життя не може бути шляхом до щастя:

Хто здобуде всі скарби землі,
Той і сам стане їхнім рабом,
І над всі їх полюбить,
Скарби духу загубить.

Пасивність народу і зневіра в своє світле майбутнє призвели до розгублення отих «скарбів духу». Доля єврейського народу перегукується з долею українців, які, маючи прекрасну землю, не мали на ній волі:

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби «трупом вкритий»!
Твоїм будущим душу я тривожу...

Франко усвідомлює, що не може народ бути довіку в рабстві. Він твердо переконаний, що не має в світі такої сили, яка б спинила революційний дух народу-велетня, бо він є творцем історії. Франко вірить в історичну перспективу українського народу:

Та прийде час і ти огнистим видом
Засяєш у народі вольнім колі,
Труснеш Кавказ, вперешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Поемою «Мойсей», як «духовним заповітом», великий Каменяр будив національну самосвідомість, піднімав з рабства народ, надихав його на боротьбу і віру:

О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу Духа
І в день воскресний твого повстання.

№	Завдання	Оцінювання	
1.	<p><i>Доберіть самостійно і запишіть заголовок до прочитаного тексту.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 2	L 0 2
2.	<p><i>Випишіть із прочитаного тексту 4 словосполучення, в яких закладено головну ідею поеми.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
3.	<p><i>Запишіть подані сполучення слів, замінивши виділені слова синонімами з тексту:</i></p> <p>Франко розуміє _____.</p> <p>Гучно прозвучала _____.</p> <p>Одна з наріжних тем _____.</p> <p>Для здійснення задуму _____.</p> <p>Бездіяльність народу _____.</p>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4.	<p><i>Поясніть значення метафоричних висловів, використаних у тексті:</i></p> <p>Здобувати новий світ – _____.</p> <p>_____.</p> <p>Народ, трупом вкритий – _____.</p> <p>_____.</p> <p>Скарби духу – _____.</p> <p>_____.</p> <p>Вивести в обітовану землю – _____.</p> <p>_____.</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
5.	<p><i>До виділених слів доберіть антоніми:</i></p> <p>Навчав здобувати – _____.</p> <p>Світле майбутнє – _____.</p> <p>Над всі їх полюбить – _____.</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
6.	<p><i>Випишіть по два приклади трьох різних видів тропів (художніх засобів), використаних у поданому тексті. Поясніть одним реченням роль будь-якого з них:</i></p> <p>1) _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2) _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3) _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8

	_____		
7.	Поясніть значення фразеологізмів: Товкти воду в ступі – _____. Водити за носа – _____. Набити руку – _____. Біла ворона – _____. Відкрита душа – _____.	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
8.	Запишіть слова, знявши ризик: Екс/президент, макро/клімат, народно/поетичний, матч/турнір, Мін/юст, хіміко/технологічний, східно/український, суспільно/шкідливий, вище/зазначений, по/переду. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
9.	Вставте, де потрібно, розділові знаки: Нема певне тієї ділянки літературної до якої не доклав Франко рук своїх якої б не збагатив своєю працею. І скрізь він визначався з гурту своїм яскравим талантом та кипучим темпераментом скрізь ставив рідний народ підставою своєї діяльності добро народне метою розум науку шляхом до мети. <i>(С. Єфремов)</i>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
10.	Відредагуйте речення: а) Мій товариш охоче виконує різні громадянські доручення. _____ _____ б) Дівчина була у поганому становищі і не могла рушити далі. _____ _____ в) Я не місний, тому запитав у кондуктора, як доїхати до залізничного вокзала. _____ _____ _____	L 0 1 L 0 1 2 L 0 1 2 3 4	L 0 1 L 0 1 2 L 0 1 2 3 4
11.	Установіть відповідність між цитатою і назвою твору: А. «Вічний революціонер – дух, що тіло рве до бою...» – _____. Б. «Із заходу темная хмара летить – _____. В. «Лиш боротись – значить жить...» – _____.	L 0 1 2	L 0 1 2

		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
14.	<i>Назвіть 5 елементів жіночого (чоловічого) національного костюма українців (одяг, взуття та ін.). Розкажіть про один з елементів детальніше.</i>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
15.	<i>Розкажіть про 5 відомих вам обрядів і ритуалів весняного календарного циклу українського народу (5 речень).</i>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5

Усього 100 б.

Загальна кількість балів – _____

Члени комісії:

1. _____

2. _____